

Lovforslag nr. L 151. Fremsat den 31. januar 1985 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om ungdomsvejledning og visse uddannelsesforanstaltninger

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der med passende mellemrum tilbydes unge, der bor i kommunen, vejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder i 2 år efter, at de ved undervisningspligtens ophør eller senere er udskrevet af folkeskolen eller lignende, dog mindst til de fylder 19 år. Kommunalbestyrelsen skal dog ikke sørge for vejledning, hvis de unge modtager sådan vejledning i forbindelse med fortsat uddannelse. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om vejledningen, herunder om samordningen med anden vejledning for unge.

§ 2. Med henblik på at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden kan kommuner og amtskommuner iværksætte eller yde tilskud til uddannelser, kurser samt kontakt- og in-

formationsordninger for unge. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom og kan herunder fravige følgende bestemmelser:

- 1) § 3 i lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne, jfr. lovbekendtgørelse nr. 320 af 4. juli 1983.
- 2) § 1 i lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 329 af 11. juli 1983.

§ 3. Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

Stk. 2. Lov nr. 289 af 9. juni 1982 om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder ophæves.

§ 4. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Baggrunden

Lovforslaget er et led i revisionen af lovgivningen, der regulerer kommunernes og amtskommunernes indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, og hvoraf loven om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner, den såkaldte »lov 488«, udløber pr. 1. januar 1986.

Regeringen fastlagde i foråret 1984 rammerne for en øget indsats mod ungdomsarbejdsløsheden i 1984-85, bl.a. gennem en merbevilling på ½ mia. kr. i 1984 og følgende år til fremskaffelse af 10.000 ekstra uddannelsespladser i 1984 og yderligere 5.000 pladser fra 1985.

Kommunernes medvirken er fortsat af afgørende betydning.

På denne baggrund har regeringen overvejet det eksisterende lovkompleks, der regulerer kommunernes og amtskommunernes indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, og hvoraf den ovennævnte lov 488 som nævnt udløber den 1. januar 1986.

Lov 488 har i tidens løb givet anledning til en del kritik.

Lov 488 giver kommuner og amtskommuner hjemmel til at iværksætte de forskellige foranstaltninger, som er opregnet i loven, og pålægger kommuner og amtskommuner at afsætte et nærmere angivet beløb pr. indbygger og derved gennemføre en vis økonomisk minimumsindsats i bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden. Dete beløb skal opbruges inden for budgetperioden. I modsat fald skal det resterende beløb indbetales til staten.

Kommuner, som har mange arbejdsløse og dermed behov for at gøre en større økonomisk indsats end det aftalte beløb, motiveres ikke dertil, medens den kommune, som på grund af få ledige ikke kan bruge pengene til fornuftige foranstaltninger, motiveres til et uhensigtsmæssigt forbrug, så pengene dog bliver i kommunen. Generelt er incitamentet til at få mest muligt for pengene meget ringe.

Endvidere opfylder den nugældende lovgivning dårligt intentionerne om, at uddannelsesforanstaltninger skal prioriteres højere i det omfang, de er bedre egnede til at give de unge job. Dette skyldes

ikke alene lov 488, men hænger også sammen med, at kommunerne i dag ikke har mulighed for at rekvirere og tilbyde kompetencegivende uddannelser eller kurser til unge arbejdsløse.

Kommuner og amtskommuner har hidtil vist et betydeligt engagement i bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden. På landsplan har indsatsen ligget over det lovhjemlede minimum, hvilket gør det naturligt at overveje øgede frihedsgrader for den kommunale indsats, således at denne bedst kan tilpasses det lokale antal arbejdsløse og disses særlige behov.

Hovedsigtet er fortsat, at indsatsen skal sikre, at de unge kvalificeres til et efterfølgende job på det ordinære arbejdsmarked eller sikre de unge en plads i uddannelsessystemet.

I tilknytning hertil påregnes der en øget kommunal indsats med hensyn til *vejledningen* af de unge, bl.a. ved en effektivisering og udbygning af samarbejdet mellem de forskellige vejledningsordninger.

Da bestemmelserne om uddannelsesforanstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden har nær sammenhæng med reglerne om ungdomsvejledning, som er pålagt kommunerne ved lov nr. 289 af 9. juni 1982 om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, har man fundet det hensigtsmæssigt at få samlet bestemmelserne herom i én lov. Lovforslagets § 1 er derfor en gentagelse af § 1 i loven om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Denne lov foreslås samtidig ophævet. (Loven er optrykt som bilag til forslaget).

2. Formål og indhold

Med udløbet af lov 488 bortfalder hjemmelen for kommunerne og amtskommunerne til at iværksætte en række aktiviteter. For at kunne videreføre og udvikle et varieret udbud af uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter foreslår regeringen en række ændringer i det eksisterende lovgrundlag.

Foruden nærværende lovforslag fremsættes forslag til *lov om produktionsskoler*, der skal give hjemmel til videreførelse af de såkaldte *kombinere-*

de undervisnings- og produktionsprogrammer. Der henvises med hensyn til baggrunden herfor til bemærkningerne til dette lovforslag.

Endvidere fremsætter *arbejdsministeren* samtidig forslag til *lov om beskæftigelsesmuligheder for unge*, der skal afløse lov om jobskabelse.

Ud over at videreføre bestemmelserne i ungdomsvejledningsloven har det foreliggende forslag til formål at give hjemmel for kommuner og amtskommuner til at iværksætte de samme uddannelsesmæssige foranstaltninger som efter den nuværende lov 488. Samtidig vil kommunerne og amtskommunerne få *hjemmel til at rekvirere kurser og anden undervisning for unge arbejdsløse på erhvervsskoler, specialarbejderskoler, højskoler m.m.*

Undervisningsministeren har i henhold til lov 488 fastsat nærmere regler om, hvilke uddannelsesmæssige foranstaltninger kommunerne og amtskommunerne kan anvende beskæftigelsesmidler til. Ifølge disse regler, der senest er fastsat i undervisningsministeriets cirkulære af 1. oktober 1983, drejer det sig bl.a. om følgende foranstaltninger:

Amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner kan iværksætte eller yde tilskud til kurser for unge arbejdsløse ved statslige, amtskommunale og private gymnasier og HF- og studenterkurser samt ved enkeltfagskurser. Endvidere ydes tilskud til kurser ved handelsskoler, tekniske skoler og andre skoleformer.

Kommunerne kan iværksætte eller yde tilskud til kurser for arbejdsløse under 25 år samt yde tilskud til elevbetalingen ved folkehøjskoler, husholdningsskoler, landbrugsskoler og efterskoler og andre kurser for unge arbejdsløse.

Amtskommunerne og kommunerne kan iværksætte eller yde tilskud til vejledningskurser for unge med særlige vanskeligheder med uddannelses- og erhvervsvalg. Etableringen af kurserne skal være koordineret med øvrige eksisterende vejledningsstilbud.

Kommunerne kan iværksætte eller yde tilskud til kontakt- og informationsordninger for unge arbejdsløse under 25 år.

I en række tilfælde har foranstaltningerne nødvendiggjort fravigelser af gældende bestemmelser i skolelovgivningen.

De af amtskommunerne arrangerede kursus skal primært være tilrettelagt for arbejdsløse under 25 år, der oppebærer arbejdsløshedsdagpenge, social ydelse gennem bistandskontor, eller som efter undervisningspligtens ophør ikke har gennemført en uddannelse eller opnået varig erhvervsbeskæftigelse. Disse kurser oprettes blandt andet efter regler-

ne i loven om *prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne*, og man fraviger her lovens bestemmelse om, at undervisningen skal stå åben for alle over 18 år (§ 3).

Endvidere anvendes kommunernes adgang til iværksættelse af kurser for arbejdsløse under 25 år til at tilrettelægge kurser i *ungdomsskolen*, og man fraviger herved bestemmelsen i § 1 i lov om fritidsundervisning m.v. om, at ungdomsskolen er for unge mellem 14 og 18 år.

Disse fravigelser af eksisterende lovbestemmelser er sket på grundlag af den særlige hjemmel i lov 488.

Herudover etableres en del kurser i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., hvorved man fraviger lovens hovedregel om, at undervisningen skal stå åben for alle over 18 år. Der er dog ikke her tale om at gå uden for lovens område, idet undervisningsministeren ved loven er tillagt en adgang til at fravige den nævnte hovedregel. I henhold hertil har undervisningsministeren ved bekendtgørelse af 23. september 1983 fastsat, at amtsrådet, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan godkende hold til almen fritidsundervisning med en bestemt, afgrænset, deltagerkreds, f.eks. på sygehjem, institutioner og lignende.

I sådanne tilfælde er samtidig ydet ekstraordinære kommunale tilskud for at fritage de pågældende arbejdsløse for sædvanlig deltagerbetaling – uanset at sådanne ekstraordinære tilskud normalt skal ydes ligeligt til alle hold i kommunen.

Undervisningsministeriet har overvejet i forbindelse med gennemførelsen af foranstaltninger til afløsning af lov 488 at foreslå ændringer i lovgivningen på de ovennævnte skole- og undervisningsområder, således at man fik den fremtidige hjemmel til de omhandlede aktiviteter i lovene for de enkelte områder. Det ville i så fald dreje sig om ændringer i loven om prøveforberedende enkeltfagsundervisning og i lov om fritidsundervisning m.v.

Af flere grunde finder man imidlertid ikke dette hensigtsmæssigt for tiden, men finder, at den nødvendige hjemmel til disse særlige foranstaltninger, der falder uden for de pågældende skoleformers normale system, fortsat mest praktisk kan tilvejebringes ved en fælles bestemmelse, der tager sigte på bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Spørgsmålet må desuden ses i sammenhæng med gennemførelsen af det af folketinget vedtagne 10-punktsprogram for voksenundervisning og folkeoplysning, der forudsætter en mere generel revision af den herhenhørende lovgivning.

Man har derfor fundet det rigtigst på nuværende tidspunkt at skabe den fornødne hjemmel ved en bemyndigelsesbestemmelse, hvorved undervisningsministeren bemyndiges til at fravige de ovenfor nævnte lovbestemmelser om kredsen af adgangsberettigede.

Det skal understreges, at bemyndigelsen vil være begrænset til kun at angå foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden – svarende til de ovenfor nævnte hidtil praktiserede fravigelser.

Som ovenfor nævnt vil det foreliggende lovforslag skabe hjemmel for kommuner og amtskommuner til at *rekvirere kurser på erhvervsskoler, specialarbejderskoler, højskoler og andre uddannelsesinstitutioner*. Hermed vil man lettere kunne få etableret kurser for en begrænset deltagerkreds med specielle forudsætninger.

Sådanne ordninger har hidtil kun i begrænset omfang kunnet praktiseres ved særlige aftaler i det enkelte tilfælde.

Der er desuden nu ved en ændring af loven om godkendelse af handelsskoler og tekniske skoler m.m. skabt hjemmel for fastsættelse af generelle regler om rekvireret undervisning ved disse skoler (lov nr. 247 af 23. maj 1984).

Endelig vil lovforslaget give kommunerne adgang til fortsat at yde tilskud til *daghøjskoler*.

I forbindelse med videreførelse af de forskellige aktiviteter til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden regnes der som tidligere nævnt med en effektivisering af *vejledningen* til de unge.

Ifølge § 1 i den nuværende lov om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, der som ovenfor nævnt er optaget som § 1 i dette lovforslag, skal kommunerne tilbyde vejledning til unge i kommunen i 2 år efter afslutningen af folkeskolen, dog mindst til det fyldte 19. år. Undervisningsministeren skal fastsætte nærmere regler om denne vejledning, herunder om samordningen med anden vejledning for unge.

I henhold hertil har undervisningsministeren udstedt en bekendtgørelse af 30. juni 1982, hvori det bl.a. er pålagt kommunerne at samordne vejledningen efter loven med anden vejledning for unge. Undervisningsministeriet har endvidere i et cirkulære af 30. juni 1982 uddybet disse bestemmelser og givet retningslinier for tilrettelæggelse af ungdomsvejledningen.

Disse regler vil blive taget op til revision, bl. a. med henblik på at pålægge kommunerne at drage omsorg for, at det lokale samarbejde mellem de

myndigheder, der står for de eksisterende vejledningsordninger, styrkes og eventuelt udbygges for så vidt angår *den konkrete vejledning* af enkelte unge eller grupper af unge. Det bør afhænge af lokale forhold – herunder det allerede eksisterende, lokale vejledersamarbejde, erfaringerne med ungdomsteams o.lign. – hvad samarbejdet omfatter, hvordan arbejdet tilrettelægges, og hvem der udfører de praktiske funktioner. De pågældende ministre tilskynder uddannelsesinstitutionerne, AF-kontorerne og de sociale myndigheder til at indgå i et sådant samarbejde.

Efter behov bør der, inden for rammerne af det gældende samarbejds-cirkulære af 1. april 1980, træffes aftale mellem den enkelte kommune og arbejdsformidlingen om beføjelser, aktiviteter og arbejdsdeling i indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden, herunder også muligheden for opsøgende virksomhed til arbejdsmarkedet for kommunerne. Dette kan ske ved etablering af nye aftaler eller – hvor samarbejdsaftaler allerede findes – ved justering af gældende aftaler. Ved en kommende revision af samarbejds-cirkulæret tilstræbes de videst mulige rammer for sådanne, lokale samarbejdsaftaler mellem AF og (de gennemsnitligt ca. 10) kommuner i AF-kontorets område.

Endvidere vil arbejdsministeren træffe bestemmelse om en forenkling af den regionale samordningsstruktur til afløsning af de eksisterende organer, kontaktgrupperne under arbejdsmarkedsnævne og hovedvejlederudvalgene.

Endelig vil kommunerne blive opfordret til at sikre én samlet adgang til de vejledningstilbud, der forefindes i kommunalt regi, f.eks. ved bred information om, hvor de unge kan henvende sig.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Regeringen er enig med kommunerne og amtskommunerne om, at disses samlede indsats mod ungdomsarbejdsløsheden holdes på det nuværende niveau.

Det forudsættes, at den samlede omlægning af ungdomsarbejdsløshedsbekæmpelsen, som dette lovforslag er en del af, ikke samlet set medfører ændrede udgifter i kommunerne i forhold til de nuværende ekstraordinære foranstaltninger. Som følge af at kommunerne efter omlægningen stilles friere med hensyn til valget af foranstaltninger, er det ikke muligt at skønne over, hvor stor en del af den samlede kommunale indsats, der vil blive foretaget i medfør af dette lovforslag.

For så vidt angår foranstaltningerne efter dette lovforslag skal der ikke længere ydes tilskud fra

F.t.l. om ungdomsvejledning m.v.

staten bortset fra en særlig pulje, som bevilges på de årlige finanslove. For finansåret 1986 påregnes denne pulje sat til 5 mill. kr.

Puljen skal fordeles til forsøgsprojekter, der retter sig mod de svagest stillede grupper under 25 år, samt til tværgående eller landsdækkende aktiviteter.

Derudover kan statstilskud dog fortsat ydes, hvor det følger af de eksisterende regler i uddannelseslovgivningen (som f.eks. tilskud til kurser i

henhold til lov om fritidsundervisning m.v.).

Lovforslaget vil ikke have administrative konsekvenser for kommuner og amtskommuner.

For statens vedkommende vil videreførelsen af en del af de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og af produktionsskolerne, jfr. det samtidig fremsatte lovforslag herom, betyde, at der fortsat vil være behov for en del af de stillinger, der tidligere er oprettet som midlertidige med henblik på varetagelse af administrationen af foranstaltninger i henhold til lov 488.

Lov nr. 289 af 9. juni 1982 om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der med passende mellemrum tilbydes unge, der bor i kommunen, vejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder i 2 år efter, at de ved undervisningspligtens ophør eller senere er udskrevet af folkeskolen eller lignende, dog mindst til de fylder 19 år. Kommunalbestyrelsen skal dog ikke sørge for vejledning, hvis de unge modtager sådan vejledning i forbindelse med fortsat uddan-

nelse. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om vejledningen, herunder om samordningen med anden vejledning for unge.

§ 2. Loven træder i kraft den 1. august 1982.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.